

Nederlandse burgers en militairen werden in de Tweede Wereldoorlog in Zuidoost Azië door de Japanners geïnterneerd in kampen. Enkele van deze kampen waren alleen voor krijgsgevangenen, andere hadden zowel burgerlijke als militaire geïnterneerden en weer anderen waren exclusief bestemd voor burgers. In veel van deze kampen begonnen de scouts met ondergrondse bijeenkomsten. Militairen in de werkkampen langs de Birmaspoortlijn en in kampen in Nederlands Indië richtten stammen op en in de burgerkampen begonnen scoutingvrijwilligers met het organiseren van activiteiten voor de daar aanwezige kinderen.

Poeloe Brayan, Medan, Noord Sumatra

In Medan op Noord-Sumatra lag Poeloe Brayan, een woonwijk voor personeel van DSM (Deli Spoorweg Maatschappij). In Poeloe Brayan vond onderhoud plaats aan wagons en locomotieven. Het complex bestond uit 5 blokken: A, B, C (huizen voor inheemse employees van Deli Mij), D (huizen voor Europese employees van Deli Mij) en E (koelieloodsen en enkele huisjes). Poeloe Brayan is met kamp Brastagi het grootste interneringskamp voor vrouwen en kinderen op de Oostkust van Sumatra geweest. Medio juni 1945 werden de ongeveer 1.000 geïnterneerden van Poeloe Brayan A, B en C en de ruim 1.000 geïnterneerden van Gloegoer II naar Aek Pamienke II overgebracht. In 1943 werd Blok E gebouwd. Dit kamp bestond uit 4 houten hongs met atapbedekking en muren van gevlochten bamboe. De huizen in dit kamp waren niet tegen regen bestand.

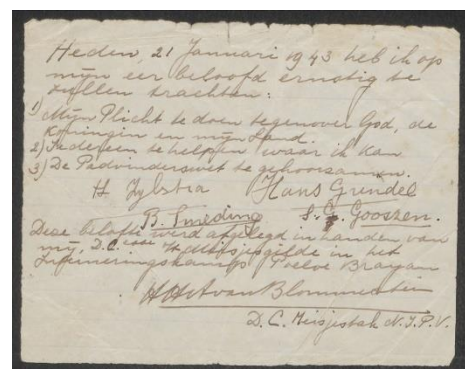

In april 1943 werd een groep vrouwen en kinderen overgeplaatst van kamp Brastagi naar Poeloe Brayan E. Omdat blok E bij regen helemaal onder water kwam te staan, besloten de Japanners op 6 juli 1944 de 1000 gevangenen van Blok E te verplaatsen naar kamp Gloegoer II in Noord Sumatra. Als gevolg hiervan stopten de meisjestroep en de welpenhorde. In juni 1945 gingen ze van Gloegoer naar kamp Aek Pamienke II.

De 3 kampen van Aek Pamienke bestonden uit barakken en lagen in de buurt van Rantau Prapat middenin rubberbossen, ongeveer 300 km ten zuiden van Medan (Noord-Sumatra).

Scouting

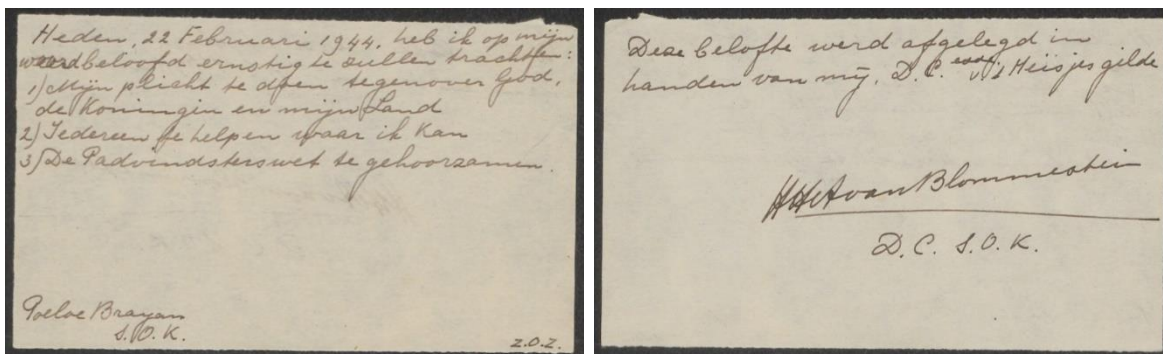
In mei 1942, direct na het begin van de internering, werd in Blok C gestart met een meisjesgroep en een welpenhorde, beiden onder leiding van **Henrietta van Blommestein**. Henriette was voor de oorlog districtscommissaresse van district Sumatra's Oostkust. **Marie Avers** was een van haar padvindsters. In juli 1942 behaalde ze haar insigne 3^e klas. Bij gebrek aan klasse eisenkaarten om op af te tekenen, kreeg ze een hand geschreven kaartje.

Eind 1942 ging het nog heel goed, maar begin 1943 konden de activiteiten niet verder doorgaan de zware corvees en andere problemen. De corvees bestond onder ander uit keukencorvee met houthakken, koken en schrobben, het sjouwen van rijst, groente, palmolie en kokosnoten naar het station en het maken van doodskisten en begraven van de doden. De welpen hadden met dezelfde ups en downs te maken. De eerste horde kwam op een gegeven moment onder leiding van **Willemien Kelderman**. Op 21 januari 1943 werden de welpen **H. Zijlstra**, **Hans Gundel**, **B. Smeding** en **Sibout Gooszen** geïnstalleerd. Begin 1943 moesten ook de welpenactiviteiten stoppen.

Ena Govers-van den Berg en **Guus Schut** begonnen in juni 1943, nadat ze overgebracht waren vanuit Brastagi, gestart met welpenactiviteiten. Er konden toen zelfs twee hordes gevormd worden. **Jaap Both**, **Gerard Looyen**, **Hans van der Meijden**, **Jopie** en **Peter Heyn** waren lid van de horde. Zeven welpen behaalden hier hun eerste ster. In maart 1944 werd een geanimeerde totemjacht gehouden, ondanks het vergaderverbod en tegenwerking van de kampleiding. Een gezamenlijke maaltijd besloot dit feest. In september 1943 werd ook een nieuwe padvindsterstroep opgericht die aangroeide tot 25 leden en floreerde tot aan de verhuizing naar Gloegoer. Leidsters waren **Henrietta van Blommestein** en **K. Jacobs-Keuling**. **Nettie de Gast**, **Henny W. Koning**, **Mounti Besnard** en **Carla de Groot** waren hier padvindster.

Daarnaast startte een kabouterkring met 40 kabouters onder leiding van Hibou **Hilligje Nelissen-Jakobs**. Ze werd later opgevolgd door **Oehoe mw. Christophine Sinningh**. **Erna von Gerhardt** zat ook in Hong II en was voor de oorlog padvindster. Mogelijk dat ze als pionierster hielp met leiding geven. Op 22 februari 1944 werd tijdens Denkdag de belofte hernieuwd. DC Blommestein had voor de meisjes als bewijs briefjes gemaakt. Tien van deze briefjes zijn bewaard gebleven en terecht gekomen in het archief van het NIOD.

Omdat het kamp bij regen helemaal onder water kwam te staan, besloten de Japanners op 6 juli 1944 de 1000 gevangenen van Blok E te verplaatsen naar kamp Gloegoer II in Noord Sumatra. Als gevolg hiervan stopten de meisjestroep en de welpenhorde. In juni 1945 gingen ze van Gloegoer naar kamp Aek Paminke II. De 3 kampen van Aek Paminke bestonden uit barakken en lagen in de buurt van Rantau Prapat middenin rubberbossen, ongeveer 300 km ten zuiden van Medan (Noord-Sumatra).

Meer informatie

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[Medan \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Poeloe Brayon | Stichting Noord Sumatra Documentatie \(noordsumatra42-45.nl\)](#)

[Medan \(japanseburgerkampen.nl\)](http://japanseburgerkampen.nl)

[Archieven.nl - 2583 Stukken betreffende de padvinderij, o.a. in Poelaubrajan, 1934... \(NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies\)](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.